

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

E-post: postmottak@fin.dep.no

Deres ref.:
201100306 EP IKR/bj

Vår ref.:
fu/POH

Dato:
26. april 2011

HØRING – UTREDNING OM FORENKLING OG MODERNISERING AV AKSJELOVEN

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev av 17. januar 2011 vedrørende ovennevnte.

Saken er behandlet av NARFs fagutvalg.

Innledning

Det fremgår av Justisdepartementets (heretter kalt JD) høringsbrev at formålet med utredningen er å etterleve Soria Moría II om å få på plass enklere regler for næringslivet, spesielt for små og mellomstore bedrifter.

Siden AS-loven ble vedtatt har det i EU skjedd en utvikling av AS-regelverket gjennom domstolspraksis og regelinitiativ. Som et resultat av dette er det foreslått til dels omfattende endringer i dansk, svensk og finsk selskapslovgivning. De samme forenklinger og moderniseringer er aktuelle for den norske AS-loven.

Endringer i dagens regelverk kontra ny enklere AS-lov

Allerede i 2005 fremmet NARF forslag om en ny enklere aksjelov for de minste ASene. Vårt forslag var foranlediget av økningen i antallet NUF-etableringer samt vår vurdering av at AS-loven er for komplisert og arbeidskrevende å etterleve for de minste ASene.

NARF mener fortsatt at aksjelovens 630 regler er for omfattende og til dels skremmende for en virksomhetsutøver som vurderer alternative virksomhetsetableringsformer. Etter NARFs mening kan denne utfordringen best løses ved enten å etablere en ny forenklet AS-lov tilpasset de minste ASene, eller ved at dagens aksjelov endres og tar inn i seg et eget kapittel som kun omhandler de minste ASene.

Motstandere av 3 AS-lover (AS-lov for de minste ASene, AS-loven og ASA-loven) begrunner gjerne sin skepsis med at det vil bli for komplisert for de næringsdrivende å forholde seg til 3 forskjellige regler bestemt ut fra størrelsen på AS-virksomheten. NARF mener at denne inndelingen av regelverk for ulike størrelser av AS ikke trenger å være komplisert. Etter vår vurdering bør det som for vurdering av om et AS kommer inn under AS-loven eller ASA-

loven kunne fastsettes bestemte kvalitative grenser for hvilket regelverk som gjelder for de forskjellige virksomheter. Denne type grensdragning er velkjent og benyttes i flere sammenhenger, senest i forbindelse med hvilke AS som skal gis rett til å fravelge revisjon.

Antallet aksjonærer, virksomhetsområder, aksjekapital, egenkapital samt ulike avtaler som det enkelte AS inngår er forskjellig fra aksjeselskap til aksjeselskap. Her varierer aksjeselskapene fra de helt små eiendomsaksjeselskapene som kun eies av en person og har liten eller ingen aktivitet, til store aksjeselskaper med mange hundre ansatte. NARF mener at det er uheldig at AS-loven skal ha som mål å være en lov for alle de ulike ASene og deres eiere. NARF mener at dagens ordning med én AS-lov til dels vil hindre og sette en stopper for forenklingsarbeidet. Dette fordi den samme AS-loven samtidig skal regulere alle de forhold som er aktuelle for større virksomheter som vokser, og som for eksempel kjøper opp eller selv blir kjøpt opp, fusjonerer eller fisjonerer, eller er gjenstand for andre typer av større transaksjoner som ikke er aktuelt for mindre AS.

NARF mener at det fortsatt er så mange spesielle forhold knyttet til det at én person eier en virksomhet gjennom et AS at denne virksomhetsformen fortjener en egen AS-lov.

Etter NARFs vurdering bør antallet NUF-filialer som eies av norske virksomhetsetablere med passiv virksomhet i utlandet være et tilstrekkelig argument for at man åpner opp for et "AS-light"-regelverk eller i det minste at det inntas et eget kapittel i aksjeloven for de minste ASene. Vi ser at undersøkelser fra Danmark viser at mange av ASene ikke har regulert viktige organisatoriske spørsmål i vedtektene der dette ikke er tilstrekkelig regulert i lovgivningen. NARF mener likevel at for de minste ASene med én aksjoær, er det ikke samme behov for å regulere de organisatoriske forholdene. Denne begrunnelsen for å beholde dagens omfattende AS-lov er derfor relevant, men av liten vekt.

Etter NARFs vurdering er mandatet som er gitt adv. Knudsen svært begrensende for virkelig å gjøre ordentlige og betydningsfulle forenklinger for ASene. Når det nå legges føringer for at dagens AS-lov skal videreføres blir dette etter vår vurdering ikke annet enn redigering og "flikking" på et allerede alt for omfattende og komplisert regelverk.

NARF opprettholder derfor vårt opprinnelige forslag fra 2005 og ber om at JD utreder egen AS-lov for de minste, eventuelt om AS-loven kan inneholde et eget kapittel om regler som kun omfatter de minste ASene.

I påvente av at man utreder ovennevnte kan man samtidig vedta nye regler for minste aksjekapital, for på denne måten å bidra til at flere finner det hensiktsmessig og fornuftig å velge AS. Revisjonsplikten, aksjekapitalkravet og trygderettigheter er de 3 viktigste argumenter for å velge NUF-formen. Dersom Regjeringen reduserer kravet til aksjekapital og igangsetter en vurdering av trygderettighetene for EPF, i sammenheng med at revisjonsplikten nå er fjernet, ville Regjeringen med bred penn kunne hevde at etterlevelsen av Soria Moria II, om å få på plass enklere regler for små og mellomstore bedrifter, langt på vei er etterlevd.

Knudsens endringsforslag i AS-loven

Under forutsetning av at JD finner og ikke ville utrede mulighetene for en egen AS-lov for de minste ASene har NARF følgende synspunkter og innspill til de endringer og forenklinger som adv. Knudsen har foreslått:

Minstekrav til vedtektene

NARF er positive til de foreslåtte endringer i stiftelsesreglene. NARF kan bekrefte at de foreslåtte reduserte kravene til hva som må med i vedtektene også har vært krav som selskapene til dels har opplevd som unødvendige å opplyse om tidligere. NARF har tidligere foreslått at både stiftelsesdokument og vedtekter bør standardiseres samtidig som det legges

til rette for at begge deler kan innleveres over Altinn med utgangspunkt i et ferdigutfyllt malverk. NARF opprettholder dette forslaget for de lovbestemte minimumskravene for stiftelse og vedtekter. NARF mener videre at standardiserte skjemaer som gir muligheter for å tillegge flere opplysninger ved behov, ville gitt en ytterligere forenkling for de minste ASene.

Åpningsbalanse

I tråd med tidligere forslag fra NARF støtter vi å oppheve aksjelovens regler om plikten til å utarbeide åpningsbalanse for de minste ASene. Denne plikten er etter vår vurdering ikke tilstrekkelig godt begrunnet og kan heller ikke forsvares dersom en ser de administrative kostnader med å utarbeide dette sett opp mot nytteverdien for de minste. Endringen støttes både for aksjeinnskudd og tingsinnskudd.

Slik NARF ser det er det imidlertid slik at siden forslaget til modernisert aksjelov kun går ut på å forenkle dagens regler fremfor å etablere en egen mindre lov for de minste ASene, så bør reglene om åpningsbalanse beholdes for AS av en viss størrelse. Vi har ikke tatt stilling til hvor grensene bør trekkes, men mener at for større AS som også er etablert ved hjelp av tingsinnskudd bør reglene om åpningsbalanse videreføres.

Reglene om åpningsbalanse viser på mange måter at en og samme AS-lov som skal dekke alle typer og størrelser av AS gjør forenklingsarbeidet utfordrende og til dels umulig å gjennomføre på en tilstrekkelig god måte.

Bekreftelse av at selskapet har mottatt aksjeinnskuddet

Som et resultat av at revisjonsplikten nå blir fjernet for de minste ASene har NARF bedt JD om å vurdere å oppheve flere av attestasjonskravene som er tildelt revisor. Dette med den begrunnelse at det vil være u hensiktsmessig og fordyrende å tillegge en slik oppgave til en ekstern part som for øvrig ikke har innsyn eller kjennskap til virksomheten. Av samme begrunnelse som nevnt støtter NARF også forslaget om at finansieringsinstitusjoner bør kunne bekrefte aksjeinnskuddet.

Tingsinnskudd

Reglene om tingsinnskudd foreslår videreført. Dette med den begrunnelse at disse reglene til dels er spesialregler som skal sikre at korrekt verdsetting finner sted og at aksjeeiere og selskapskreditorer kan ha tillit til verdsettingen.

Tingsinnskudd er hensiktsmessig i mange situasjoner. At stiftere av AS kan benytte seg av denne unntaksregelen er derfor viktig å videreføre. Da det kan være interesse motsetninger i tilknytning til verdsettingen av et tingsinnskudd, kan det etter NARFs vurdering være fornuftig å videreføre krav om at tingsinnskuddet skal verdsettes og bekreftes.

Reglene om tingsinnskudd kunne vært fjernet i en egen AS-lov for de minste ASene, men bør etter vår vurdering beholdes dersom man går inn for å kun ha en AS-lov.

Stiftelseskostandene

NARF har tidligere gitt uttrykk for at aksjeloven § 2-5 bør fjernes. Dette for at utgifter til stiftelsesutgifter ikke bør begrenses til det som er innbetalt utover aksjekapitalen. NARF støtter derfor forslaget og er også positive til at stiftelsesomkostningene må være reelle og innenfor rammen av aksjeinnskuddet.

Stiftelsesdokument i elektronisk form

Forslaget om å tillate at stiftelsesdokumentene med vedlegg kan innleveres elektronisk over Altinn er positivt og NARF støtter derfor forslaget slik det er skissert på s 39 og 40 i utredningen.

Aksjelovens kapitalregler

Norsk aksjelovgivning har alltid pålagt aksjeeierne å skyte inn kapital som et motstykke til ansvarsbegrensningen. Kapitalvernet i aksjeselskapsretten er bygget opp rundt tre elementer: Lovbestemt krav til minste aksjekapital, krav til oppbygging og bevaring av kapital i selskapet, og regler som setter grenser for utdeling av selskapskapitalen til aksjeeierne.

NARF har tidligere foreslått å erstatte aksjelovens krav til minste aksjekapital med regler om ansvarlig kapital. Går man bort fra kravet om innbetaling av egenkapital og over til regler om ansvarlig kapital vil kapitalreglene fortrinnsvis i enda mindre grad oppleves som et hinder for å velge AS-formen. Med denne modellen vil ansvaret for hva virksomhetsutøver risikerer å tape fungere som en terskel for etablering av useriøse og lite gjennomtenkte etableringer, på lik linje med Knudsens forslag om minste kapital på kr 30 000. Regler om ansvarlig kapital har i motsetning til regler om aksjekapital ikke innvirkning på virksomhetsutøvers likviditet.

De samme argumenter og vurderinger gjør seg til dels gjeldende for begge de nevnte løsningene. NARF er positive til et aksjekapitalkrav på kr 30 000, men vil som et subsidiært alternativ opprettholde forslaget om ansvarlig kapital som kan innkalles ved behov.

Hva gjelder selskapets interesse i å kunne kreve aksjekapitalen innbetalt er NARF enig med Knudsen i at det må være opp til styret å innkreve denne. En frist på 4 uker synes fornuftig.

Med samme begrunnelse som for reduksjon av krav til minste aksjekapital mener NARF at overkursfondet ikke lenger bør være bundet kapital.

Utbytte

NARF støtter forslagene om endringer av reglene for utdeling av utbytte. Vi mener kravet som påhviler selskapet, om at de til enhver tid skal ha forsvarlig egenkapital og tilstrekkelig likviditet er tilstrekkelige for på en god måte å sikre kreditorer og andre som eventuelt vil ha krav mot selskapet.

Ekstraordinært utbytte og brøkdelsaksjer

NARF mener at både forslaget om retten til å utbetale ekstraordinært utbytte og forslaget om brøkdelsaksjer begge er fornuftige og positive for aksjonærene. NARF støtter derfor begge de nevnte forslagene.

Krav om forsvarlig egenkapital

NARF har også tidligere gitt uttrykk for at reglene i §§ 3-4 til 3-7 bør beholdes og opprettholder denne vurderingen. Etter vår vurdering vil disse reglene bli viktige for fremtiden.

Erverv av egne aksjer

Sett hen til de reglene som ivaretar selskapets egenkapital og likviditet er NARF positive til at selskapet også kan erverve egne aksjer som foreslått.

NARF støtter forslaget om at unntaket for lån til morselskap også utvides til å gjelde alle morselskaper som hører hjemme i EØS-området og datterselskaper av slike morselskaper som hører hjemme i EØS-området.

Lån og annen finansiell bistand til erverv av aksjer i selskapet

NARF er skeptiske til at vi trenger et så komplisert, formalistisk og omfattende regelverk for at selskapet skal kunne yte finansiell hjelp til erverv av aksjer i selskapet. NARF mener at regelverket må mykes opp tilsvarende som for oppmykingen av regelverket for retten til å kjøpe egne aksjer.

Aksjeloven § 3-8

Aksjeloven § 3-8 er krevende å etterleve og skaper merarbeid for de minste ASene som ikke står i forhold til de transaksjoner som bestemmelsene rammer. Beløpsgrenser, plikten til å utarbeide redegjørelser samt kravet om å sende melding til Foretaksregisteret bør etter NARFs mening alle vurderes på nytt i et kost-nytte perspektiv.

Aksjeselskapets organisasjon

I utredningen er Knudsen positiv til at de innførte regler om elektronisk generalforsamling i allmennaksjeselskaper også skal gjøres gjeldende for AS. Videre er det i utredningen tatt til orde for at aksjeeierne ved enighet gis rett til å fravike:

- § 5-2 andre ledd første og andre punktum om formkrav til generalforsamlingsfullmakt
- § 5-4 om ledelsens rett og plikt til å være tilstede på generalforsamlingen
- § 5-6 slik at generalforsamlingen gis rett til å når som helst holde ekstraordinær generalforsamling.
- § 5-7 om stedet for generalforsamling
- § 5-8 om beslutning av generalforsamlingen foreslås opphevd
- § 5-9 om styrets myndighet til å innkalle til generalforsamlingen
- § 5-10 om krav til innkallingen
- § 5-11 om aksjeeiernes rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen
- § 5-12 åpning av møtet
- § 5-14 om saker utenfor dagsorden

NARF mener at retten til å avholde elektronisk generalforsamling i allmennaksjeselskaper også bør gjøres gjeldende for AS. For øvrig støtter NARF at de ovenfor nevnte preseptoriske regler gis rett til å fravikes gjennom egen hjemmel i forslag til ny § 5-1 a.

Protokoll

All den tid protokollen ikke er et dokument som skal offentliggjøres eller registreres, og på den måten er med på å skape notoritet og publisitet, er NARF for å oppheve plikten til å ha protokoll for de minste ASene. Der det er fåtall aksjonærer og generalforsamling utgjør samme personkrets som styre og virksomhetsutøver bør behovet for å ha en protokoll etter NARFs mening kunne vurderes og bestemmes av generalforsamlingen.

På den annen side er vi for å opprettholde kravet om protokoll for de ASene som er av en viss størrelse. På nytt bekrefter forslaget om en AS-lov at det er utfordrende å hensynta både det som er riktig og nyttig for de store ASene samtidig som regelendringene også skal bidra til en forenkling for de minste ASene.

Selskapets ledelse

For de minste ASene er NARF uenig i at utenlandsk lovgivning bør ha innvirkning på hvordan vi i Norge ønsker å tilrettelegge for at AS-regelverket skal bli minst mulig administrativt og byrdefullt. De minste ASene samhandler og samarbeider primært med banker og leverandører. Hvorvidt utlendinger finner ulike regler for de styrende selskapsorganene overraskende eller ikke i forhold til eget lands selskapslovgivning kan etter NARFs vurdering ikke være et tungveiende argument. Likevel er det et argument at norske regler ikke bør være for ulike reglene i de landene vi primært har samhandel med, og som vi normalt sammenligner oss med.

Etter en helhetsvurdering der vi blant annet har lagt vekt på at utredningen legger opp til en AS-lov mener NARF at krav om å ha et styre må videreføres.

Sammensetningen av styret. Varamedlemmer

NARF er for at kravet til antallet styremedlemmer fjernes og at det blir opp til ASet å bestemme antallet styremedlemmer. I selskaper med mer enn 30 ansatte vil da styret normalt bestå av 3 eller flere styremedlemmer på grunn av retten til ansattrepresentasjon.

NARF mener som adv. Knudsen at varamedlem kan være fornuftig og hensiktsmessig i virksomheter med ett styremedlem dersom plikten til å ha styre videreføres.

Styrets arbeidsform

NARF mener at styremøter bør kunne avholdes uten møte. Dette kan imidlertid ha innvirkning på hvor et selskap er hjemmehørende skattemessig. Regelendringen vil kunne gi skattemessige konsekvenser i medhold av skatteloven § 2-2 som også bør utredes nærmere.

Plikt til å ha daglig leder

Det bør ikke være regler i aksjeloven som bestemmer at et AS må ha daglig leder. NARF mener at for de minste ASene bør være opp til selskapet å vurdere hva det finner mest hensiktsmessig.

Oppsummering

Som nevnt over mener NARF at mandatet som er gitt til adv. Knudsen er for innskrenkende i forhold til hva som må til for at forenklingsarbeidet for de minste ASene skal kunne oppnå det ønskede resultat.

Forenkling og modernisering av aksjeloven er et positivt tiltak, men hensyntatt at reglene skal omhandle alle AS vil forenklingstiltakene måtte ta inn over seg for mange ulike hensyn.

NARF opprettholder derfor vårt opprinnelige forslag om å etablere en egen AS-lov for de minste ASene. Vi stiller oss positive til å eventuelt bidra i dette arbeidet.

Med vennlig hilsen

NARF - Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening

Sandra Riise
Adm.dir.

Dagfinn Søvik (sign.)
Leder fagutvalget